

Sissejuhatus filosoofiasse

Kursuse kirjeldus

Õppejõud:

Roomet Jakapi (*roomet.jakapi@ut.ee*)

Bruno Mölder (*bruno.moelder@ut.ee*)

Marek Volt (*marek.volt@ut.ee*)

Ainekood: FLFI.00.001 (2 AP)

Toimumisaeg ja -koht: Jakobi 2-226 (Keemiaring), teisipäeviti 16.15-17.45

Kursuse antakse ülevaade filosoofia kesksetest mõistetest, teooriatest ja valdkondadest. Põhirõhk on filosoofilistel probleemidel ja nende lahendamisviisidel. Õpieesmärkideks on (a) teadmised orienteerumaks filosoofia valdkondades ja põhiprobleemides, oskus kasutada filosoofia mõisteid; (b) teoreetilise mõtlemise oskus; (c) kriitilise analüüsi oskus.

Materjalid

Toimub 12 loengut. Eksamil on vaja tunda loengus käsitletud teemasid. Soovitatav on tutvuda ka lugemismaterjaliga, mille juurde loengus juhatatakse.

Soovitatav kirjandus:

Nigel Warburton, *Philosophy: The Basics*. 4th edition. Routledge 2004.

Simon Blackburn, *Oxfordi filosoofialeksikon*. Vagabund 2002.

Stephen Law, *Filosoofia. Silmaringi teatmik*. Varrak 2008

Indrek Meos, *Filosoofia põhiprobleemid*. Koolibri 1998.

Arthur C. Danto, *Ühendused maailmaga: Filosoofia põhimõisted*. Hortus Litterarum 2000.

E. Jonathan Lowe, *Sissejuhatus vaimufilosoofiasse*. Tartu Ülikooli Kirjastus 2008.

Louis P. Pojman, *Eetika: Õiget ja väärast avastamas*. EKSA 2005.

Jonathan Wolff, *Sissejuhatus poliitika-filosoofiasse*. Tartu Ülikooli Kirjastus 2005.

Hindamine

Hindamine toimub kirjaliku eksamitesti alusel, kus kontrollitakse õpieesmärkide saavutamist. Kirjalikke töid ei ole. Eksamitesti hinnatakse ülikooli hindamisstandardi ($A \geq 91$, $B \geq 81$, $C \geq 71$, $D \geq 61$, $E \geq 51$, $F \leq 50$) järgi. Eksamid toimuvad 26.mail Ülikooli 16-214 ning 1. ja 2.juunil Lossi 3-425, kell 16.15-17.45, järeleksam 16.juunil Ülikooli 16-214, kell 16.15-17.45.

Teemad

Plaanis võib toimuda muudatusi

1. 17.02 **SISSEJUHATUS: MIS ON FILOSOOFIA?** (Roomet Jakapi)
Mis on filosoofia? Milleks filosoofia? Filosoofia ja filosoofia ajalugu. Filosoofia valdkonnad ehk sissejuhatuse järgnevatessse teemadesse.
2. 03.03 **EPISTEMOLOOGIA/KEELEFILOSOOFIA: TÕDE** (Marek Volt)
Tõeteadused: Vastavusteadus. Koherentsusteadus. Pragmatismi tõekontseptsioon. Deflatsioonistlikud teooriad ja performativism.
3. 10.03 **PRAKTILINE FILOSOOFIA: VABADUS** (Marek Volt)
Metafüüsiline vabadus ja tahtevabaduse probleem. Poliitiline vabadus. Positiivse ja negatiivse vabaduse eristamise traditsioon. Milli vabadusekäsitus.
4. 17.03 **EPISTEMOLOOGIA: TEADMINE** (Bruno Mölder)
Mis on teadmine? Kas teadmine on võimalik? Ratsionalism ja empirism.
5. 24.03 **METAFÜÜSIKA: MAAILM** (Bruno Mölder)
Peamised metafüüsika kategooriad: partikulaarid, universaalid, substantid, olemus.
6. 31.03 **RELIGIOONIFILOSOOFIA: JUMAL** (Roomet Jakapi)
Kas usk välistab mõistuse? Kas Jumala olemasolu saab tõestada või ümber lükata? Mida tähendavad usulaused?
7. 07.04 **VAIMUFILOSOOFIA I: VAIM KUI VAIM** (Roomet Jakapi)
Mis on vaim? Kuidas suhestub vaim kehaga/ajuga? Dualism ja idealistlik monism.
8. 14.04 **VAIMUFILOSOOFIA II: VAIM KUI KEHA** (Bruno Mölder)
Materialistlikud vaated vaimule ja nende probleemid. Funktsionalism.
9. 21.04 **EETIKA: ÕIGE JA VÄÄR** (Roomet Jakapi)
Milline käitumine on moraalselt õige ja milline väär? Normatiivsed eetikateooriad. Deontoloogilised teooriad. Teleoloogilised teooriad. Aristotellik vooruseetika.
10. 28.04 **METAEETIKA: FAKT JA VÄÄRTUS** (Bruno Mölder)
Peamised meta-eetilised käsitused moraali väidete tõsuse, tähenduslikkuse ja moraaliomaduste kohta.
11. 05.05 **POLIITIKAFILOSOOFIA: ÕIGLUS** (Marek Volt)
Õigluse liigid. Distributiivne õiglus. Liberaalne ja libertaarne õiglusteooria. Kommunitarism ja liberalismikriitika.
12. 12.05 **KUNSTIFILOSOOFIA: KUNST** (Marek Volt)
Traditsiooniline esteetika ja selle kriitika. Anti-essentsialism ja "kunst" avatud mõistena. Esteetiline kunsti-käsitus. Institutsionaalne kunstimääramine. Ajalooline kunstimääramine ja narrativism